

Vandråd

Grundlaget for de første vandplaner 2009-2015 var amternes Regionplan. I Regionplanen var der målsat ca. 28.000 km vandløb, ud af ca. 69.000 km vandløb i Danmark. I forbindelse med udarbejdelsen af Vandplanerne blev antal målsatte vandløb reduceret til ca. 22.000 km. Det var primært de lavt C og B3 målsatte vandløb (C: afledning af vand, B3: Karpefiskevand), som blev fjernet. Da Vandområdeplanen blev vedtaget i 2015, var antal vandløb reduceret til ca. 19.000 km.

I forbindelse med aftalen om Fødevarer- og landbrugspakken i december 2015, blev regeringen og aftaleparterne enige om, at vandrådernes lokale viden skal bringes i spil i forbindelse med kvalificering af en yderligere afgrænsning og udpegning af de vandløb, der indgår i vandområdeplanerne 2015-2021.

Vandrådet opgave er at rådgive kommunalbestyrelserne i hovedvandoplandet i forbindelse med løsning af følgende obligatoriske opgaver:

1. Vurdere om de vandløbsforekomster under 10 km², der indgår i Miljø- og Fødevarerministeriets forslag til ny afgrænsning af vandløb i vandområdeplanerne lever op til de opdaterede faglige kriterier for afgrænsning af vandløbsforekomster, som ministeriet har fastsat.
2. Udvalgte vandløbsforekomster, der kan analyseres med henblik på at vurdere, om de opfylder betingelserne for at kunne udpeges som kunstige eller stærkt modificerede.
3. Mulighed for at kommenterer på de indsatser fra vandplan 1 der er overført til vandområdeplanen.

Ingen kommuner eller vandråd har ønsket at gå ind i denne opgave som var frivillig.

Der er nedsat vandråd for både Vadehavet og for Ringkøbing Fjord. Esbjerg Kommune er sekretariatskommune for Vadehavet, og Ringkøbing-Skjern Kommune er sekretariatets kommune for Ringkøbing Fjord.

For de vandløb som ikke længere er en del af vandområdeplanen, vil der ikke længere være en målsætning. Vandløbene vil dog stadig være omfattet af vandløbsloven og for en stor del af vandløbene vil de stadig være udpeget som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3.

Opgave 1

I alt er der på landsplan peget på yderligere ca. 916 km vandløb, der ikke opfylder de kriterier der er opstillet af staten. I Varde Kommune er der peget på ca. 116 km vandløb fordelt på 68 vandområder. Langt de fleste vandløbsstrækninger bliver udtaget på grund af okkerkriteriet.

Forvaltningen har kvalitetstjekket Statens datagrundlag for de 68 vandområder under 10 km², som staten har foreslået skal udgå af vandplanen. Derudover har forvaltningen kvalitetstjekket yderligere 20 vandområder (35 km), på baggrund af et ønske opstået under vandrådet for Vadehavets arbejde. Overordnet har Statens datagrundlag været fejlfrit, men mangelfuldt. Dette skyldes især manglende nye data og ringe geografisk datarepræsentation i konkrete vandområder. Kvalitetstjekket er leveret til vandrådet.

Resultat af vandrådsarbejdet for de vandløb som staten har udpeget:

Der har i de 2 vandråd været stor enighed med forvaltningens kvalitetstjek af, hvilke vandløb der kan udgå af Vandområdeplanen og hvilke vandløb der skal forblive i planen. Samlet set har vandrådene været enig med kommunen for 90 % af vandløbene. Kun for ca. 12 km ud af de 116 km har der været en uoverensstemmelse. Der er 3 grupperinger.

	Km Vandløb	Vandområder
a. Vandløb som Varde Kommune indstiller skal ud af Vandområdeplanen, og begge vandråd er enig	83,8	56
b. Vandløb som Varde Kommune indstiller skal forblive i	20,4	7

Vandområdeplanen, og begge vandråd er enig		
c. Vandløb som Varde Kommune indstiller skal forblive i Vandområdeplanen, og Vandrådet for Vadehavet er uenig	12	5

I forhold til vandløbene i gruppe c har Varde Kommune følgende begrundelse for, at vandløbene skal forblive i Vandområdeplanen:

Stokbæk:

Vandløb med stort ørredpotentiale, som ikke er smalt, dybt, fladt eller gravet. Hovedparten af vandområdet er ikke stærkt okkerbelastet. De anvendte okkerdata (3,5mg/l) stammer fra opstrøms Stokbæk okkeranlæg, som ligger øverst i vandområdet. Okkeranlægget er vedligeholdt og oprenset i august 2017, okkerbassinet reducerer nu okkerkoncentrationen med 88%. Okkerdata opstrøms okkeranlægget giver ikke belæg for at tage hele Stokbæk ud af Vandområdeplanen.

Derudover er der gennemført en vandplanindsats i 2015, som skaber fiskepassage i Stokbæk ved Linding Mølle, og allerede i 2016 er der registret ørred produktion på strækningen mellem okkeranlægget og Linding Mølle. I vandrådet er der 7 medlemmer ud af 15, som er enige med kommunen i, at Stokbæk skal forblive i Vandområdeplanen.

Forvaltningen mener derimod, at den korte strækning ovenfor okkeranlægget kan udtages af Vandområdeplanen.

Ålling Bæk:

Godt vandløb med ørredpotentiale. Bør indgå trods svagt overskredet okkerkriterie (0,69 mg FE++/l). Kan forbedres for få midler. God fysik fra undersøgelse i 2014 (DFI på 0,5) og et godt fald på 4,5 promille. Vurderet af DTU i 2016, som et godt vandløb for ørred yngel (gode opvækstforhold). Der er overvejende ekstensiv arealudnyttelse langs vandløbet. I vandrådet er der 7 medlemmer, som er enige med kommunen i, at Ålling Bæk skal forblive i Vandområdeplanen.

Pøtmose Bæk:

Det faglige grundlag er ikke tilstede. Okkerdata er ikke repræsentative for vandområdet. Data stammer fra en måling allerøverst i vandområdet, som er 3,77 km langt. Der mangler målinger der repræsenterer hele vandområdet.

Tilløb til Holme Å Vest for Nr. Starup:

Godt vandområde med ørredpotentiale. Bør indgå trods svagt overskredet okkerkriterie (0,58 mg FE++/l). Kan forbedres for få midler. God fysik fra undersøgelse i 2014 (Fysiskindeks (DFI) på 0,41) og et godt fald på 5,9 promille. Ekstensiv arealudnyttelse langs hele vandløbet. Udtages vandområdet opstår et hul i vandløbsstrækningen, da det opstrøms tilhørende vandområde indgår i vandområdeplanen.

Tilløb til Varde Å, syd for Skonager:

Godt vandløb med ørredpotentiale. Bør indgå trods overskredet okkerkriterie. Okker niveau ikke særlig højt (0,80). Burde kunne forbedres for få midler. Fysisk indeks fra 2014 på 0,42. Naturlig ørredproduktion ved seneste undersøgelse fra 2002. Ekstensiv arealudnyttelse langs hele vandløbet.

Øvrige vandløb som er meldt ind fra vandrådet for Vadehavet:

Udover de vandløb som er udpeget af staten, har Vandrådet for Vadehavet meldt 20 vandområder ind, som de har bedt Varde Kommune om at datatjekke. Vandområderne er meldt ind på baggrund af fotos taget af vandløbene. Varde Kommune har tjekket, om der findes nye okkerdata for vandløbene, som kan belyse hvordan vandløbenes tilstand er i forhold til de faglige kriterier fra Miljøstyrelsen.

De 20 vandområder, er vurderet af Miljøstyrelsen til, at opfylde kriterierne og indgå i vandområdeplanen.

Vandrådet har, efter forhandling, for 4 vandområder vedtaget, at de skal blive i vandområdeplanen.

For 4 vandområder er der nye okkerdata, i ét vandområde er okkerkoncentrationen væsentligt over kriteriet på 0,5 mg/l og Varde Kommune anbefaler derfor at det meddeles Miljøstyrelsen at vandløbet bør udgå af Vandområdeplanen. For de 3 øvrige vandområder viser nye okkerdata at koncentrationen stadig er under 0,5 mg/l og vandløbene skal derfor forblive i vandområdeplanen.

For de øvrige 12 vandområder foreligger der ingen nye data der opfylder kriterierne for at udtage vandløbene af vandplanen. For en gruppe af disse vandløbene er der tale om vandløb med eksisterende eller stort fysisk potentiale for ørredproduktion.

Foot bæk er et af de 12 vandløb. I vandområdeplanen er der indsats i den nedre del af Foot bæk ved Holme Kanal, og Foot bæk er også en vigtig vandløb i forhold til Holme Å projektet.

For de tilbageværende 11 vandområder er der ikke faglig belæg for at anbefale Miljøstyrelsen at vandløbene bør udgå. I henhold til vejledningen fra Miljøstyrelsen skal der foreligge ny dokumentation i form af analyseresultater af kemiske prøver. Da der ikke foreligger data, anbefales det, at vi i tilbagemeldingen til Miljøstyrelsen anbefaler, at der iværksættes tiltag der kan sikre at der fremover vil være opdaterede data for de indmeldte vandområder.

Opgave 2

I opgave 2 har staten udpeget en række kandidatvandløb, som kommunerne i samarbejde med vandrådene skal vurdere og de er kvalificerede til at blive udpeget som stærkt modificerede og kunstige.

Når de endelige kandidatvandløb er fundet, skal Varde Kommune vurdere hvilke tiltag der skal til for at der kan ske målopfyldelse.

Statens kriterie for om et vandløb kan blive udpeget som stærkmodificeret er at den manglende målopfyldelse skyldes at der noget galt med de fysiske forhold i vandløbet. Efterfølgende vil det også indgå i Miljøstyrelsens vurdering om det vil kræve en betydelig indsats og konsekvens for arealanvendelsen, at nå målopfyldelse i vandløbet.

Vandrådet gav deres positive tilsagn til at kandidaterne vurderes på baggrund af følgende fire kriterier. Kriterierne fravælger de vandområder, som er tæt på målopfyldelse og efterlader de vandområder hvor der er behov for en betydelig indsats, som kandidater.

- Strækninger med indsatser fra Vandplan 1 og Vandområdeplanen.
- Kandidatvandområder hvor den nuværende tilstand er tæt på målet – moderat økologisk tilstand
- Naturligt slyngede vandløb vil ikke være kandidater til videre vurdering – uanset den nuværende økologiske tilstand.
- Vandområder med DFI bedre end 0,41.

Analysen gav 16 kandidater i Varde Kommune, heraf er der peget på 8 hvor Varde Kommune vurderer at årsagen til manglende målopfyldelse, kan skyldes de fysiske forhold. På de 8 strækninger skal der laves en vurdering af hvilke indsatser der skal til, for at der kan opnås målopfyldelse.

Vandrådet for Vadehavet har anbefalet at kommunerne bruger nedenstående principper for valg af indsatser til brug for at nå målopfyldelse. Principperne tager udgangspunkt i de principper der blev brugt for indsatser i vandrådsarbejdet i 2014.

- Mest for pengene
- Brug af virkemidlerne udlægning af grus og udskiftning af bund
- Brug af træer, minus i store ådale
- Helhedsløsninger
- Begrænset brug af sandfang og dobbeltprofiler
- Mindst mulig påvirkning af landbrugsarealer

I forhold til om kandidatvandløbene er kunstige, så er vandområderne tjekket i forhold Videnskabernes Selskabs kort fra 1806. Såfremt der på de gamle kort er angivet et vandløb, så antages det at vandløbet

er naturligt. Er der ikke et vandløb på kortet, er der lavet en yderligere analyse med inddragelse af øvrige ældre kortværk og højdekurver. Det har ikke betydning for om et vandløb er naturligt, at der efterfølgende er sket en regulering af vandløbet.

Der er ikke fundet kunstige vandløb, blandt de udmeldte kandidatvandløb.

Sammenfatning

For langt de fleste vandløb, er der enighed mellem forvaltningen og flertallet i de to vandråd.

Ud fra en faglig vurdering og anbefalingerne fra Vandrådet, indstilles det at:

Opgave 1:

56 af statens udmeldte vandområder indstilles til at skulle ud af vandområdeplanen.

12 af statens udmeldte vandområder indstilles til at skulle blive i vandområdeplanen.

1 af de ekstra vandområder fra vandrådet for Vadehavet indstilles til at skulle ud af vandområdeplanen, da der eksisterende data, som viser at vandområdet ikke opfylder kriterierne.

8 af de ekstra vandområder fra vandrådet for Vadehavet indstilles til fortsat at skulle blive i vandområdeplanen, fordi nye data bekræfter at vandløbene opfylder kriterierne eller fordi der er en indsats i vandområdet.

11 af de ekstra vandområder fra vandrådet for Vadehavet indstilles det til MST at fremskaffe data, da der i dag ikke er data for de kriterier vandområderne skal vurderes efter.

Opgave 2:

8 af kandidatvandløbene for stærkt modificeret indstilles til at blive vurderet nærmere i forhold til at opnå målopfyldelse.

Begge vandråd har sendt et brev omkring arbejdet i vandrådet, til Miljø- og Fødevarerministeren. Brevene er vedlagt til orientering.

